વિક્રમ સંવત-૨૦૩૬, શ્રાવણ વદ-૧૨, શનિવાર, તા. ૬-૯-૧૯૮૦
વચનામૃત-૩૬૬, ૩૬૮, ૩૬૯, પ્રવચન નં. ૨૬

જિસને આત્માકો પહિચાના હૈ, અનુભવ કિયા હૈ, ઉસકો આત્મા હી સદા સમીપ વર્તતા હૈ, પ્રત્યેક પર્યાયમેં શુદ્ધાત્મદ્રવ્ય હી મુખ્ય રહતા હૈ. વિવિધ શુભ ભાવ આયેં તબ કહીં શુદ્ધાત્મા વિસ્મૃત નહીં હો જાતા ઔર વે ભાવ મુખ્યતા નહીં પાતે.

મુનિરાજકો પંચાચાર, વ્રત, નિયમ, જિનભક્તિ ઇત્યાદિ સર્વ શુભ ભાવોંકે સમય ભેદજ્ઞાનકી ધારા, સ્વરૂપકી શુદ્ધ ચારિત્રદશા નિરંતર ચલતી હી રહતી હૈ. શુભ ભાવ નીચે હી રહતે હૈં; આત્મા ઊંચાકા ઊંચા હી-ઊર્ધ્વ હી-રહતા હૈ. સબ કુછ પીછે રહ જાતા હૈ, આગે એક શુદ્ધાત્મદ્રવ્ય હી રહતા હૈ. ૩૬૬.

વચનામૃત, ૩૬૬. **'જિસને આત્માકો પહિચાના હૈ,...'** પહલી બાત તો યહ હૈ કિ આત્માકા જ્ઞાન પ્રથમ હોના ચાહિયે, પીછે સબ બાત. આત્મા જ્ઞાનાનંદ સહજાત્મ સ્વરૂપ શુદ્ધ નિત્યાનંદ, ઉસકે સન્મુખ હોકર ઉસકા અનુભવ હોના ચાહિયે. પહલી... **'જિસને આત્માકો પહિચાના...'** કિ મૈં તો જ્ઞાન ઔર આનંદ શુદ્ધ ચૈતન્યમૂર્તિ હૂં. ઐસી ઉસકો આત્માકો પહિચાન હોતી હૈ. અનુભવ કિયા હૈ. પહિચાના હૈ તો અનુભવ

ભી કિયા હૈ કિ આત્મા જ્ઞાન સ્વભાવ (હૈ). ઉસકા અનુભવ આનંદકા અનુભવ સમ્યગ્દર્શન હોનેપર (હુઆ હૈ). ધર્મકી પહલી સીઢી, ધર્મકી પ્રથમ શુરૂઆત. ઉસમેં પહલે પહિચાન કર અનુભવ કિયા. આહાહા..! થોડા કઠિન હૈ.

સર્વ પ્રથમ યહ કરનેકા હૈ. દેહસે તો ભિન્ન હૈ. પરંતુ દયા, દાન, પુણ્ય-પાપકે ભાવ, ઉસસે ભી યહ ચૈતન્ય ભગવાન જ્ઞાયકભાવ ભિન્ન હૈ. આહાહા..! ઉસકા જબ પહલે જ્ઞાન હો તબ ઉસકા અનુભવ હોતા હૈ. યહ આત્મા ઐસા હૈ, ઐસા ખ્યાલમેં આતા હૈ, તબ ઉસકા અનુભવ હોતા હૈ. અતીન્દ્રિય આનંદકા સ્વાદ આતા હૈ. આહાહા..! '**ઉસકો આત્મા હી સદા સમીપ વર્તતા હૈ,...**' અધિકાર બહુત અચ્છા આયા હૈ, મૂલ અધિકાર હૈ. '**જિસને આત્માકો પહિચાના હૈ, અનુભવ કિયા હૈ, ઉસકો આત્મા હી સદા સમીપ વર્તતા હૈ,...**' કોઈ ભી ક્રિયાકાંડ જગતકી હો, શરીર, વાણી, મનકી યા શુભાશુભ ભાવ હો, ફિર ભી આત્મા હી દૃષ્ટિમેં સમીપ વર્તતા હૈ. આહાહા..! ઐસી કઠિન બાત.

'**ઉસકો આત્મા હી...**' 'હી' શબ્દ હૈ ન? આત્મા હી. આત્મા મુખ્ય વર્તતા હૈ. સબ પ્રસંગમેં આત્માકા જ્ઞાન હુઆ હૈ તો આત્મા હી સબ પ્રસંગમેં મુખ્ય વ્રતતા હૈ. આહાહા..! આત્માકો છોડકર કભી જ્ઞાનીકી દૃષ્ટિ પર ઉપર નહીં જાતી. પર હોતા હૈ ઉસકો જાનતે હૈં, પરંતુ દૃષ્ટિકા વિષય જો ધ્રુવ આયા હૈ, ઉસમેંસે હટતે નહીં. આહાહા..! ઐસી ધર્મકી બાત. '**ઉસકો આત્મા હી સદા સમીપ વર્તતા હૈ, પ્રત્યેક પર્યાયમેં...**' આત્માકી પ્રત્યેક અવસ્થામેં-કોઈ ભી અવસ્થા હો-શુભ હો યા અશુભ હો, '**શુદ્ધાત્મદ્રવ્ય હી મુખ્ય રહતા હૈ.**' કોઈ ભી પર્યાયમેં-અવસ્થામેં આત્મા હી મુખ્ય વર્તતા હૈ. પર્યાયકી મુખ્યતા કભી નહીં હોતી. આહાહા..! યહ બાત!

... ઉસ અવસ્થાકી મુખ્યતા કભી નહીં હોતી. દૃષ્ટિમેં આત્માકી પહિચાન હુયી ઔર અનુભવ હુઆ તો આત્મા હી સદા પ્રથમ મુખ્ય વર્તતા હૈ. આહાહા..! ઐસી બાત. (અજ્ઞાની) કહે, યહ કરો, યહ કરો, વહ કરો. .... આત્મા ક્યા ચીજ હૈ, વહ કુછ નહીં. આહાહા..! અનંત કાલ હુઆ,

અનંત કાળથી આથડ્યો, વિના ભાન ભગવાન,
સેવ્યા નહિ ગુરુ સંતને, મૂક્યા નહિ અભિમાન.

આહાહા..! અપના સ્વરૂપ જ્ઞાન ઔર આનંદ સ્વરૂપ ત્રિકાલી પ્રભુ, ઉસકી પ્રથમ દૃષ્ટિ હુયી ઔર અનુભવમેં પહિચાના.. આહાહા..! ઉસકી પ્રત્યેક પર્યાયમેં, પ્રત્યેક અવસ્થાકી દશામેં આત્માકી મુખ્યતા વર્તતી હૈ. પર્યાયકી મુખ્યતા વર્તતી નહિ. આહાહા..! ક્યા કહતે હૈં? પર્યાયમેં અનેક અવસ્થા હોતી હૈ, ફિર ભી ધર્મીજીવકી-આત્માકે

અનુભવીકી દૃષ્ટિમેંસે આત્મા ત્રિકાલ નહીં હટતા. દૃષ્ટિમેં આત્મા હી મુખ્ય વર્તતા હૈ. આહાહા..!

'**વિવિધ શુભભાવ આયેં તબ કહીં શુદ્ધાત્મા વિસ્મૃત નહીં હો જાતા...**' આહાહા..! કહતે હૈં કિ શુભભાવ આયેં, દયાકા, ભક્તિકા, પૂજાકા ભાવ ધર્મીકો ભી આયે, વિવિધ પ્રકારકે શુભભાવ આયેં. એક પ્રકારકા નહીં, અનેક પ્રકારકે. દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ, પૂજા (આદિ). '**શુભભાવ આયેં તબ કહીં શુદ્ધાત્મા વિસ્મૃત નહીં હો જાતા...**' શુભભાવકે કાલમેં ભી ધર્મીકો ત્રિકાલી આત્મા વિસ્મૃત નહીં હોતા. આહાહા..! યહ ભાષા પહલે તો સમજની કઠિન પડે. ઐસા માર્ગ! કભી સુના નહીં, કભી કિયા નહીં. આહાહા..!

જિસને આત્માકી મુખ્યતા (કી), મુખ્ય વસ્તુ ભગવાન આત્મા હી મુખ્ય વસ્તુ હૈ. દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રકી ભક્તિકા ભાવ આતા હૈ, ફિર ભી ઉસ સમય આત્મા જો મુખ્ય વસ્તુ હૈ ઉસકી મુખ્ય નહીં હટતી, પર્યાયકી મુખ્યતા નહીં હોતી. દ્રવ્યકી જો દ્રવ્યદૃષ્ટિ હુયી હૈ, ઉસકી મુખ્યતા રહતી હૈ. કઠિન બાત હૈ. આહાહા..! કુછ કરના યા છોડના કહે તો ઠીક લગે. ક્યોંકિ અજ્ઞાનમેં વહ અનાદિકા અભ્યાસ હૈ. યહાં તો કહતે હૈં, કરના તો કુછ નહીં હૈ, પરંતુ કદાચિત્ શુભાશુભ પરિણામ આવે, ઉસ સમય ભી શુદ્ધાત્માકી મુખ્યતા દૃષ્ટિમેંસે હટતી નહીં. આહાહા..!

દૃષ્ટાંત દિયા થા ન? માં ઔર બેટી ભીડમેં ચલે જાતે હો. ઉસમેં બેટીસે માંકી અંગૂલી છૂટ ગયી ઔર અકેલી રહ ગયી ઔર ભીડમેં આગે નિકલ ગયી. પુલીસની દેખા કિ યહ લડકી અકેલી હૈ, ઉસકી માં (નહીં હૈ). ઉસે પૂછે... યહ હમને પ્રત્યક્ષ દેખા હૈ, પોરબંદરમેં. ચૌમાસા પોરબંદરમેં થા. ઉપાશ્રયકે પાસ હી લડકી ગૂમ હો ગયી. ઉસકી માં આગે ચલી ગયી તો ગૂમ ગઈ. ખ્યાલ નહીં રહા. પુલીસ આયી. પુલીસને પૂછા, તૂ કૌન હૈ? મેરી માં. નામ ક્યા હૈ? મેરી માં. તેરી સહેલ કૌન હૈ? ઉસ પરસે ગલી ઢૂંઢકર વહાં લે જા સકે. તેરી ગલી કૌન-સી હૈ? મેરી માં. એક હી (બાત), મેરી માં, મેરી માં. આહાહા..!

ઐસે ધર્મીકો સબ પ્રસંગમેં પ્રભુ મેરા આત્મા શુદ્ધ અંદર જો મુખ્ય અનુભવમેં આયા, ઉસકી મુખ્યતા હમેશા રહતી હૈ. આહાહા..!

'**વિવિધ શુભભાવ આયેં...**' વિવિધ યાની અનેક પ્રકારકે. ભક્તિકા, નામ સ્મરણ, ણમો અરિહંતાણં આદિ આયેં. લેકિન ઉસ સમય ભી આત્મા જો દૃષ્ટિમેં શુદ્ધ અનુભવમેં આયા ઔર આત્માકો જો પહિચાના હૈ, ઉસકી વિસ્મૃતિ નહીં હોતી. શુભભાવ અનેક પ્રકારકે આતે હૈં, ઉસ સમય ભી આત્મા શુદ્ધ ચૈતન્યકી દૃષ્ટિ હૈ, ઉસકી વિસ્મૃતિ

નહીં હોતી. આહાહા..! ઐસા માર્ગ. ભભૂતમલજી! પૈસેમેં કુછ સૂઝે ઐસા નહીં હૈ. ધૂલમેં. '**વિવિધ શુભભાવ આયેં...**' વિવિધ અર્થાત્ અનેક પ્રકાર. દયાકા, દાનકા, સ્મરણકા, વાંચનકા, સમજાના ઐસે વિવિધ શુભભાવ આયેં. ફિર ભી '**શુદ્ધાત્મા વિસ્મૃત નહીં હો જાતા...**' શુદ્ધાત્મા ત્રિકાલી જો હૈ, વહ જો દૃષ્ટિમેં આયા હૈ, વહ વિસ્મૃત (નહીં હો જાતા), ઉસે ભૂલ જાય ઐસા નહીં હોતા. પ્રવિણભાઈ! યહ કભી સુના નહીં. પૈસે ઇકટ્ઠે કિયે. ક્રોડોપતિ. ધૂલ-ધૂલપતિ. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- ...

સમાધાન :- ક્રોડ યાની ધૂલ. ક્રોડકા અર્થ ધૂલ હૈ-પૈસા. આહાહા..! જગતકી મિટ્ટી હૈ. યે તો અભી નોટ આ ગયી, પહલે નગદ રૂપયા થા. અબ નોટ આ ગયી. લેકિન વહ નોટ ભી પુદ્ગલ-ધૂલ હૈ. પૈસા, સોનેકા.. ક્યા કહતે હૈં? ગુલ્લી. આપકે નામ ભૂલ જાતે હૈં. સોનેકી ગુલ્લી હો તો ભી ધૂલ-મિટ્ટી હૈ. અરે..! મણિ રત્ન હો લાખ રૂપયેકા, તો ભી વહ ધૂલ-મિટ્ટી હૈ. દુનિયાને ઉસકી કિમત કી હૈ. ઉસમેં કોઈ કિમત નહીં હૈ. આહા..!

પ્રભુ આત્મામેં તો કિમત હૈ. આહા..! અનંત જ્ઞાન. જ્ઞાન તો હો લેકિન વહ જ્ઞાન ભી અનંત હૈ. જિસ જ્ઞાનકા અંત નહીં, ઇતની જ્ઞાનકી શક્તિ હૈ. ઐસે શ્રદ્ધા હૈ વહ શક્તિ ભી અનંત હૈ. આનંદ હૈ, અતીન્દ્રિય આનંદ આત્મામેં હૈ, વહ ભી અનંત-અંત નહીં ઇતના અનંત હૈ. ઐસે આત્માકો પહિચાના તો વહ ઔર વિવિધ પ્રકારકે શુભભાવ હોં, શુભભાવ હો, અશુભકો એક ઓર રખો. હિંસા, જૂઠ, વિષયભોગ વહ તો અકેલા પાપ હૈ. પરંતુ વિવિધ પ્રકારકે-અનેક પ્રકારકે શુભભાવ આયેં '**તબ કહીં શુદ્ધાત્મા વિસ્મૃત નહીં હો જાતા.**' શુદ્ધ ભગવાન પવિત્ર આનંદનાથ, જો અનુભવમેં પહિચાનમેં જ્ઞાનમેં આયા, ઉસકી કભી કોઈ પ્રસંગમેં વિસ્મૃતિ નહીં હોતી. આહા..!

'**ઔર વે ભાવ મુખ્યતા નહીં પાતે.**' ક્યા કહતે હૈં? કિ ધર્મીકો જો શુભભાવ આતે હૈં, પરંતુ વહ મુખ્યતા નહીં પાતે. મુખ્યતા તો જ્ઞાયક સ્વભાવ ભગવાન આત્મા હૈ, ઉસકી મુખ્યતા ધર્મીકો કભી છૂટતા નહીં. શુભભાવકે સમય ભી શુભભાવકી મુખ્યતા નહીં હોતી. આહાહા..! ઐસી બાત. '**શુદ્ધાત્મા વિસ્મૃત નહીં હો જાતા.**' વિવિધ પ્રકારકા ભાવ-ભક્તિ, પૂજામેં દિખે, સમકિતી બાહર શુભભાવમેં ઉત્સાહિત દિખે, ફિર ભી વહાં ત્રિકાલી જ્ઞાયકભાવ પીછાનમેં, અનુભવમેં આયા, વહ કભી વિસ્મૃત નહીં હોતા. અથવા ઉસકી કભી ગૌણતા નહીં હો જાતી. શુભભાવ બહુત ઊંચા આયે તો ઉસકી મુખ્યતા હો જાય ઔર સ્વભાવકી ગૌણતા હો જાય, ઐસા કભી નહીં હોતા. આહાહા..! '**નહીં હો જાતા. ઔર વે ભાવ મુખ્યતા નહીં પાતે.**' શુભભાવ

મુખ્યતાકો પ્રાપ્ત નહીં હોતે. શુભભાવ આવે, ધર્મીકો ભી આત્મધર્મ પ્રાપ્ત કિયા હૈ ઉસકો શુભભાવ આતા હૈ, પરંતુ વહ શુભભાવ મુખ્યતા નહીં પાતે, ઉસકી મુખ્યતા કભી નહીં હોતા, શુભભાવ તો ગૌણ હો જાતા હૈ ઔર ત્રિકાલી જ્ઞાયક જો જાનનેમેં આયા, ઉસકી મુખ્યતા રહતી હૈ. અરે..! ઐસા ધર્મ કૈસા? આહા..! દુનિયામેં ઐસી બાત સુનને મિલની મુશ્કિલ. ઉસમેં યહ મુખ્યતા ઔર ગૌણતા...

મુમુક્ષુ :- ..

સમાધાન :- અંતર દેખતે હૈં, અંતર. જ્ઞાનમેં જો વસ્તુ જ્ઞેય હુયી વહ કભી હટતી નહીં. જ્ઞાનમેં, યહ મેરી માં હૈ, યહ જનેતા હૈ, ઐસા ખ્યાલમેં આયા તો ચાહે જિતની સ્ત્રિયોંકો દેખે તો ભી કોઈ સ્ત્રીકી મુખ્યતા નહીં હો જાતી, માંકી મુખ્યતા રહતી હૈ. આહાહા..! સમજમેં આયા?

ઐસે ધર્મીજીવ ઉસે કહેં કિ જિસે શુભાદિ ભાવ તો અનેક પ્રકારકે આતે હૈં, ફિર ભી ઉસકી મુખ્યતા ચૈતન્ય જ્ઞાયક સ્વભાવકી મુખ્યતા નહીં હટતી ઔર શુભભાવકી મુખ્યતા નહીં હોતી. આહાહા..! ભાષા તો સાદી હૈ, પરંતુ ભાવ બહુત ગહરા હૈ, ભાઈ! આહાહા..! અરે..! અનંત કાલમેં કભી કોઈ દરકાર નહીં કી. બાહરકી માથાપચ્ચી કરકે મર ગયા. એક તો સંસારકી પ્રવૃત્તિ પાપ આડે નિવૃત્તિ નહીં મિલતી. વહાંસે છૂટકર યહાં આયે તો કહે, દયા, દાન, પુણ્ય, શુભભાવકી ક્રિયામેં અટક જાય. મૂલ ચીજ રહ ગયી. મૂલ ચીજ દૃષ્ટિમેં આયે બિના જન્મ-મરણકા કભી અંત આતા નહીં. વહી કહતે હૈં.

અનેક શુભભાવ આતે હૈં, પરંતુ વહ ભાવ મુખ્યતા નહીં પાતે. હૈ? મુખ્યતા તૌ ચૈતન્ય શુદ્ધ ધ્રુવ શુદ્ધ ચૈતન્ય, ઉસકી અંતરમેંસે મુખ્યતા, પ્રધાનતા, અગ્રેસરતા, અગ્રતા નહીં હોતી. ઔર કોઈ શુભભાવ મુખ્ય હો જાય ઐસા હોતા નહીં. આહાહા..!

'**મુનિરાજકો...**' અબ મુનિરાજકી પરિભાષા કરતે હૈં. '**પંચાચાર,...**' આહાહા..! જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ ઔર વીર્ય-પાંચ આચાર. જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ ઔર વીર્ય. યે પાંચ આચાર હો, પંચ મહાવ્રત હો-વ્રત, કોઈ નિયમ લિયા હો કિ અમુક જગહ.. આહા..! આતા હૈ ન ઉસ પ્રકારકા નિયમ? ઐસી સાડી પહની હો, ઐસા ... હો, ઔર વહ લડ્ડુ ખાતી હો, તો હી ઉસકે હાથસે લેના હૈ, નહીં તો નહીં લેના હૈ. ઐસા નિયમ ભી લેતે હૈં. ફિર ભી ઉસ નિયમ કાલમેં ભી આત્માકી મુખ્યતા નહીં હટતી. આહાહા..! હૈ?

'**નિયમ, જિનભક્તિ,...**' વીતરાગકી ભક્તિ કરતે હૈં. '**ઇત્યાદિ સર્વ શુભ ભાવોંકે સમય ભેદજ્ઞાનકી ધારા...**' આહાહા..! ઉસ સબ ભાવકે કાલમેં ભેદજ્ઞાનકી ધારા અર્થાત્

શુભભાવ રાગ હૈ, ભગવાન આત્મા વીતરાગી આનંદ હૈ, ઐસા ભેદજ્ઞાન-દોકા પૃથક્ જ્ઞાન ભૂલ નહીં જાતે. આહાહા..! યહ કૈસી બાત? અનંત કાલ હુઆ, અનંત કાલ હુઆ, ઉસને કભી સત્ય બાત ખોજી નહીં. અસત્યમેં સંતુષ્ટ હો ગયા, જિવન ચલા જાતા હૈ. ઔર ચૌરાસીકે અવતાર, કૌઆ, કૂત્તા, સુવર, ચીંટી, કુંજર, હાથી ઐસે અવતાર કર-કરકે મર ગયા ઔર મરકર માંસ આદિ ખાતા હો, સિંહ, બાઘ ફિર મરકર નર્કમેં જાય. આહાહા..!

અરે..! ભગવાન આત્મા મુખ્ય ચીજ હૈ, ઉસકો પહિચાને તબ તો શુભભાવકે સમય ભેદજ્ઞાનકી ધારા તો ચલતી હૈ. ક્યા કહતે હૈં? ભક્તિ ચલતી હો, ભાવ આતા હૈ, ઉત્સાહ, ઉલ્લાસ ભક્તિમેં દિખતા હૈ જ્ઞાનીકો, ફિર ભી ભેદજ્ઞાનકી ધારા-શુભસે મૈં ભિન્ન હૂં, યહ બાત ભૂલાતી નહીં. ભેદજ્ઞાનકા કભી નાશ નહીં હોતા. કોઈ ભી પ્રસંગમેં હો. આહાહા..! રાગાદિકે પ્રસંગમેં, ભક્તિમેં હો, રાગસે ભિન્ન જો ભેદજ્ઞાન હુઆ હૈ, ઉસે વહ ભૂલતા નહીં. આહાહા..! ઐસા ઉપદેશ.

અનંત કાલ હુઆ, અનંત ભવ કિયે, કભી આત્મા ક્યા ચીજ હૈ, વહ સુનનેમેં આયા ફિર ભી ઉસ ઓર રુચિ, અનુભવ કિયા નહીં. આહા..! બાકી ક્રિયાકાંડ તો ઈતને કિયે કિ નૌંવી ગ્રૈવેયક ચલા જાય, લેકિન એક ભવ કમ નહીં હો. આત્માકે અનુભવ બિના ભવ કમ નહીં હોતા તીન કાલમેં. આહા..!

'**જિનભક્તિ ઈત્યાદિ સર્વ શુભભાવોંકે સમય ભેદજ્ઞાનકી ધારા...**' અર્થાત્ યહ રાગ હૈ ઔર મૈં શુદ્ધ ચૈતન્ય હૂં, ઐસી '**ભેદજ્ઞાનકી ધારા, સ્વરૂપકી શુદ્ધ ચારિત્રદશા નિરંતર ચલતી હી રહતી હૈ.**' આહાહા..! રાગસે ભિન્ન ચલતી હૈ ઔર શુદ્ધ ચારિત્રદશા. મુનિરાજ, સચ્ચે મુનિ નગ્ન મુનિ દિગંબર મુનિ હોતે હૈં. જંગલમેં બસતે હૈં. આહાહા..! ઉનકો ચારિત્રદશામેં નિરંતર ચલતી રહતી હૈ. શુદ્ધ ચારિત્રદશામેં ભી ભેદજ્ઞાન નિરંતર વર્તતા હૈ. આહાહા..! ભાષા... યે તો બહિન રાતકો બોલે હોંગે તો કિસી બહનને લિખ લિયા હોગા. યહ તો અંદરકી બાતેં હૈં. આહાહા..!

'**શુભ ભાવ નીચે હી રહતે હૈં;...**' ધર્મીકો શુભભાવ આતા હૈ-દયા, દાન, ભક્તિ, પૂજા પરંતુ આત્માકે મુખ્ય ભાવસે યહ શુભભાવ નીચે રહતે હૈં. વહ અધિકપના નહીં પાતે. આહાહા..! સમજમેં આયા? બાત તો નિકટ હૈ, હૈ તો નિકટ-સમીપ, પરંતુ કઠિન હૈ. પુરુષાર્થ અનંત પુરુષાર્થ ચાહિયે. વહ કભી કિયા નહીં ઔર બાહરમેં જિંદગી ચલી ગયી. પશુ તુલ્ય અવતાર. પશુ જૈસે મજદૂર કરે, વૈસે યહ ભી પૂરા દિન રાગ ઔર પુણ્ય-પાપ, રાગકી મજદૂરી કરતા હૈ. આહાહા..! અપને આત્માકી કિમત નહીં કી. રાગકે વિકલ્પસે ભિન્ન પ્રભુ, ઉસકો જિસને જાના નહીં.. આહા..!

ઉસને કુછ કિયા નહીં. ઔર ઉસને જાના (તો) ઉસે ચારિત્ર (દશામેં) નિરંતર ચલતા રહતા હૈ, ભેદજ્ઞાન હમેશા રહતા હૈ. મુનિકો ચારિત્ર-સ્વરૂપકી રમણતામેં ભક્તિ આદિકા રાગ આતા હૈ, પરંતુ ભેદજ્ઞાન અંદરસે ભિન્નતા હમેશા ચાલૂ રહતી હૈ. આહાહા..!

સેઠકા નૌકર પૂરા દિન કામ કરે, સેઠકે નામસે. ફિર ભી અંદરમેં જાનતા હૈ કિ યહ સબ ધંધાકા ફલ સેઠકા હૈ. વહ કભી ભૂલતા નહીં. રાણપુરમેં ઐસા બના થા. નૌકર હોશિયાર થા. નૌકરકા કામ કરતા થા. બડી દુકાન થી. સેઠ બૈઠે, આયે. લેકિન સેઠકે દિમાગકા ઠિકાના નહીં થા. ઈસલિયે બીચમેં કુછ બોલને જાય તો નૌકર કહે, ઘર ચલે જાઓ. ઔર નૌકરકી છાપ ભી ઐસી થી. આપકા કામ નહીં હૈ. વ્યાપાર-ધંધેમેં કૈસે બોલના, કૈસે કરના આપકો માલૂમ નહીં. ચલા જાય. સેઠકો નૌકર પર ઈતના વિશ્વાસ થા. ઉસકી મુખ્યતા ઉસે કભી છૂટતી નહીં. ફિર ભી ઉસકે હૃદયમેં, ઈસ વ્યાપારકા ફલ મુઝે નહીં મિલનેવાલા હૈ, ફલ તો સેઠકો મિલેગા. આહાહા..! ઐસા બના હૈ. સેઠ થા વહ દુકાન પર આયે ઔર બરાબર બોલે નહીં, (તો નૌકર કહે), આપ કુછ મત બોલના. ઘર ચલે જાઓ. ચલા જાય. ઈતના ઉસે નૌકર પર બહુમાન થા. આદમી ઐસા થા. મુઝે દૂસરા કહના હૈ કિ નૌકર ભલે સેઠકે બહાને સબ કામ કરે, પરંતુ અંતરમેં જાનતા હૈ કિ ફાયદે-નુકસાનકા વ્યાપાર સેઠકા હૈ. મેરા નહીં હૈ. મુજે તો જો મેરી નૌકરી હૈ વહ નૌકરી હૈ. આહાહા..!

વૈસે યહાં શુભભાવકે કાલમેં ભી આત્મા જાનતા હૈ કિ મૈં તો આત્મા હૂં. શુભભાવ મૈં નહીં. આતા હૈ અશુભસે બચનેકો, પરંતુ વહ શુભભાવ દયા, દાન, ભક્તિ મેરી ચીજ નહીં હૈ. આહાહા..! '**શુભ ભાવ નીચે હી રહતે હૈં;...**' શુદ્ધ શુદ્ધ આત્માકી મુખ્યતામેં ચૈતન્ય જ્ઞાયક સ્વભાવ, ઉસકી મુખ્યતામેં શુભભાવ ભી ગૌણ રહતા હૈ, નીચે રહતે હૈં, ઉસકો અધિકતા નહીં મિલતી. અધિકપના તો શુભસે ભિન્ન આત્મા હૈ, આનંદ ઔર જ્ઞાનકો અધિકતા દેતે હૈં. આહાહા..! અરેરે..! ઐસી બાતેં કૈસી! વીતરાગકી બાત ઐસી હૈ. તીન લોકકે નાથ જિનેન્દ્ર દેવ અનંત તીર્થંકરોંકા યહ વજન હૈ. બહિન તો વહાં મહાવિદેહમેં થી, વહાંસે આયી હૈં. પ્રભુકે પાસ થી. સેઠકે પુત્ર થે. વહાંસે સીધા ગ્રહણ કિયા, સુના હુઆ. થોડી ભૂલ હો ગયી તો યહાં કાઠિયાવાડમેં અવતાર હો ગયા. યહ ઉનકે વચન હૈં. રાતકો બહનોંકે બીચ બોલે હોંગે. બહનોંને લિખ લિયા. આહાહા..!

કહતે હૈં,.. આહા..! '**શુભ ભાવ નીચે હી રહતે હૈં;...**' આત્મા પુણ્ય-પાપ, શુભ-અશુભ ભાવસે ભિન્ન શુદ્ધ ભાવ, દયા, દાન, ભક્તિ, વ્રત, પૂજા યહ શુભભાવ રાગભાવ હૈ. પરંતુ ઉસસે ભિન્ન આત્માકા શુદ્ધ ભાવ રાગ બિનાકા ભાવ, ઉસ રાગ

બિનાકે ભાવકી મુખ્યતામેં રાગ આતા હૈ ઉસકી મુખ્યતા કભી નહીં હોતી. રાગ આતા હૈ પરંતુ ઉસકી મુખ્યતા કભી નહીં હોતી. આહાહા..! ઐસા કૈસા યહ? ઐસા માર્ગ હૈ, પ્રભુ! જન્મ-મરણ રહિત હોનેકા ઔર આત્મજ્ઞાનકા માર્ગ કોઈ અલૌકિક હૈ! અભી બહુત ફેરફાર હો ગયા હૈ. આહાહા..! થોડે શબ્દોંમેં કિતના ભરા હૈ! આહા..!

'**शुभ भाव नीचे ही रहते हैं; आत्मा ऊंचाका ऊंचा-ऊर्ध्व ही-रहता है.**' ઊંચા નામ રાગકી મહત્તા, મહિમા નહીં આતી. મહિમા તો ચિદાનંદ રાગસે ભિન્ન આત્માકી મહિમા હૈ, વહ મહિમા કભી હટતી નહીં. આહાહા..! '**ऊर्ध्व ही-रहता है.**' ભગવાનકા સ્વભાવ આત્મા જિસને જાના હૈ, ઉસકો તો અંતરમેં આત્મા મુખ્ય હી રહતા હૈ. આહાહા..! '**सब कुछ पीछे रह जाता है,...**' તીર્થંકર ગોત્રકા ભાવ કદાચિત્ આવે તો ભી ઉસકી મુખ્યતા નહીં હોતી. ક્યોંકિ વહ વિકલ્પ ઔર રાગ હૈ. જિસસે બંધન હો વહ રાગ હૈ. આહાહા..! ઔર આત્માકા સ્વભાવ રાગરહિત શુદ્ધ ચૈતન્યમૂર્તિ આનંદકંદ પ્રભુ, ઉસકી દૃષ્ટિ હુયી, ઉસકી મુખ્યતા કભી જાતી નહીં. '**सब कुछ पीछे रह जाता है,...**' આહાહા..! બહુત અચ્છી બાત આયી હૈ. આજ શ્વેતાંબરકે પર્યુષણ હૈ ના? આજ શ્વેતાંબકરકા, કલસે સ્થાનકવાસીકે. અપને આર્યેંગે પંચમીસે. રવિવાર, પંચમી, ભાદ્રપદ પંચમીસે ચતુર્દસી તક. આહા..!

'**सब कुछ पीछे रह जाता है, आगे एक शुद्धात्मद्रव्य ही रहता है.**' દૃષ્ટિમેં તો આત્મા આનંદકા નાથ પ્રભુ,... આહાહા..! શુદ્ધ આત્મા પવિત્ર, પુણ્ય ઔર પાપકે મલિન ભાવસે ભિન્ન, ઉસકી મુખ્યતા દૃષ્ટિમેં આતી હૈ, કભી હટતી નહીં. આહાહા..! ઉસકા નામ ધર્મી ઔર ધર્મ કહતે હૈં. અરેરે..! ૩૬૬ હુઆ ન? '**आगे एक शुद्धात्मद्रव्य ही रहता है.**' કોઈ ભી પર્યાયમેં હો, જ્ઞાની અશુભભાવમેં ભી આ જાતે હૈં. આહા..! ફિર ભી આત્મા જો આનંદસ્વરૂપ હૈ, ઉસકી મુખ્યતા નહીં જાતી. કમજોરીસે પર્યાયમેં કોઈ રાગ આતા હૈ. લડાઈકા (ભાવ) ભી સમકિતીકો જા જાતા હૈ.

ભરત ઔર બાહુબલી, દોનોં ભાઈ. ઋષભદેવ ભગવાનકે દો પુત્ર. સમકિતી આત્મજ્ઞાની (થે), દોનોં લડાઈમેં આ ગયે. પરંતુ વહ ભાવ હો, ઉસમેં આત્માકી અંદર મુખ્યતા હૈ, ઉસ મુખ્યતાકી કભી ગૌણતા નહીં હોતી. આહાહા..! અરેરે..! લાખોંકા વ્યાપાર કરતે હોં, ક્રોડોંકા ધંધા હો, પરંતુ ધર્મી કિ જિસને આત્મા જાના હૈ, ઉસકો કભી ઉસકી મુખ્યતા નહીં રહતી. ક્રોડોંકી કમાઈ એક દિનકી હો, એક દિનમેં ક્રોડોંકી, ફિર ભી સમકિતી-ધર્મી-સમકિતી ધર્મકી પ્રથમ સીઢીવાલા, ઉસે આત્માકી મુખ્યતા હટકર પૈસેકી મુખ્યતા કભી આતી નહીં. અરેરે..! ઐસી બાતેં હૈં, પ્રભુ! અરે..! જિંદગી ચલી જાતી હૈ. ક્ષણમેં દેહ ચલા જાયેગા. યહ ભાવ સમજા નહીં

और आत्माका कुछ किया नहीं तो परिभ्रमण मिटेगा नहीं. चौरासीके अवतार... आहाहा..! अनंत कालसे किये हैं वह करते रहता है.

यहां कहते हैं, आहाहा..! चाहे जितने शुभाशुभ भाव हो, धर्मीकी शुद्धात्म द्रव्यकी मुख्यता हमेशा रहती है. समजमें आया? आहाहा..! यह धर्मीका लक्षण. ऐसी क्रिया करे, फलाना करे, ढिकना करे वह कोई धर्मीका लक्षण नहीं है. आहाहा..! ३६६ हुआ न?

पंचेन्द्रियपना, मनुष्यपना, उत्तम कुल और सत्य धर्मका श्रवण उत्तरोत्तर दुर्लभ है. ऐसे सातिशय ज्ञानधारी गुरुदेव और उनकी पुरुषार्थप्रेरक वाणीके श्रवणका योग अनंत कालमें महापुण्योदयसे प्राप्त होता है. ईसलिये प्रमाद छोडकर पुरुषार्थ करो. सब सुयोग प्राप्त हो गया है, उसका लाभ ले लो. सावधान होकर शुद्धात्माको पहियानकर भवभ्रमणका अंत लाओ. ३६८.

३६८. किसीने लिखा है कि यह पढना. '**पंचेन्द्रियपना,...**' यह पंचेन्द्रियपना मिला. पांच ईन्द्रियां. काया, जीभ, नाक, आंख और कान. पांच. '**मनुष्यपना, उत्तम कुल और सत्य धर्मका श्रवण...**' सत्य बातका श्रवण. बापु! धर्मके नाम पर अनेक प्ररूपणा चलती है, वह धर्मके नाम पर जूठी (है). सत्य धर्मकी प्ररूपणा श्रवण मिलनी, वह महा पुण्यका उदय हो तो (मिलता है). आहाहा..! परमात्माका पूर्वापर विरोध रहित श्रवण, ऐसी बात... आहाहा..! '**धर्मका श्रवण उत्तरोत्तर दुर्लभ है.**' पहले तो पंचेन्द्रियपना दुर्लभ (है). आहाहा..! कहा था न? शास्त्रमें लेख है. निगोदके जीव अनंत हैं, उसमें अनंत कालसे पडे हैं. उसमेंसे लट हो, लट.. लट, तो भी छ ढालामें ऐसा है कि उसमेंसे लट हो तो भी चिंतामणि प्राप्त हुआ. अनंत कालसे निगोदमें जीव पडे हैं और अनंत पडे हैं, वे कभी त्रस नहीं हुऐ हैं. मनुष्य तो हुऐ नहीं. आहाहा..! निगोदमेंसे निकलकर त्रसपना प्राप्त करना, त्रसपना लट, चींटी. उसे भी शास्त्रमें-छ ढालामें एक चिंतामणि गिना है.

मुमुक्षु :- दुर्लभ लहि ज्यों चिंतामणि, त्यों पर्याय लही त्रसतणी.

उत्तर :- हां, वह. उन्हें कंठस्थ है. आहाहा..!

वैसे यह मनुष्यपना, पंचेन्द्रियपना, उत्तम कुल और सत्य धर्मका श्रवण, एकके बाद एक दुर्लभ है. पैसे मिलना या पुत्र-पुत्री मिलने दुर्लभ नहीं है. वह तो अनंत बार मिले और गये और नर्कमें चला गया. आहाहा..! अरबोपति अनंत

બાર હુઆ. મરકર નર્કમેં ગયા. આહાહા..! યા તો નિગોદમેં ચલા ગયા. તત્ત્વકા વિરોધ કિયા હો ઔર તત્ત્વદૃષ્ટિ માલૂમ નહીં હો ઔર તત્ત્વસે વિરૂદ્ધ હો જાય, વહ મરકર નિગોદમેં જાતા હૈ. પ્યાજ, લહસૂન અથવા કાઈ, પાનીમેં કાઈ હોતી હૈ. એક કણમેં અસંખ્ય શરીર ઔર એક શરીરમેં અનંત જીવ હૈં. આહાહા..! ઐસે અનંત ભવ કિયે. ઉસમેં યહ ઉત્તરોત્તર દુર્લભ હૈ. આહાહા..!

'ઐસે સાતિશય જ્ઞાનધારી ગુરુદેવ ઔર ઉનકી પુરુષાર્થપ્રેરક વાણીકે શ્રવણકા યોગ અનંત કાલમેં મહાપુણ્યોદસે પ્રાપ્ત હોતા હૈ.' સત્ય શ્રવણ ઔર સત્ય ધર્મકા યોગ. આહાહા..! મહા **'પુરુષાર્થપ્રેરક વાણીકે શ્રવણકા યોગ અનંત કાલમેં મહાપુણ્યોદસે પ્રાપ્ત હોતા હૈ.'** આહાહા..! સત્ય વાણી સુનને મિલની... જીવન ઐસે હી ચલા જાય. આહાહા..! હમારે સંપ્રદાયકે ગુરુ થે-હિરાજી મહારાજ, વે બેચારે ક્રિયા કરે, તત્ત્વદૃષ્ટિકી કુછ ભી સમઝ નહીં થી. દૂસરેકા કર સકતા હૈ યા નહીં, વહ ભી માલૂમ નહીં. દૂસરેકી દયા પાલની વહ ધર્મ. આહા..! બહુત ઊંચે થે. સ્થાનકવાસીમેં 'હિરા એટલા હિર બાકી સુતરના ફાળકા'. ઉતની ઉનકી નર્મી. ક્રિયાકાંડમેં ભી બહુત (ચુસ્ત થે). લેકિન યહ તત્ત્વકી બાત સુની નહીં થી. આત્મા રાગસે ભિન્ન હૈ, શુભરાગ ધર્મ નહીં હૈ, યહ શબ્દ સુનને નહીં મિલા થા. આહાહા..! ૨૧ વર્ષ ઉસમેં રહે થે ન. ગુરુકી હયાતી ચાર સાલ રહી. (સંવત) ૧૯૭૦મેં દીક્ષા લી થી, તો ૧૯૭૪ તક. આહા..! યહ શબ્દ ભી સુનને નહીં મિલે થે. ક્યોંકિ યહ બાત હી નહીં હૈ. બાત તો દયા કરો, યહ કરો, વહ કરો ઐસી પ્રરૂપણા. સુનનેવાલે સુનકર કુછ કરે, સામાયિક, પૌષધ ઔર પ્રતિક્રમણ (કરે).

યહાં કહતે હૈં, **'મહાપુણ્યોદયસે પ્રાપ્ત હોતા હૈ. ઈસલિયે પ્રમાદ છોડકર...'** આહાહા..! અવસર આયા હૈ, પ્રભુ! અબ સમઝ લે. ઐસા અવસર મિલના મુશ્કિલ હૈ. ઐસી સત્ય વાણી સુનને મિલની... આહાહા..! હૈ કઠિન, હૈ અપૂર્વ, અપૂર્વ નામ પૂર્વમેં કભી નહીં કી ઐસી. આહાહા..! ઐસી વાણી ભી મહાપુણ્યોદયસે પ્રાપ્ત હોતી હૈ. **'ઈસલિયે પ્રમાદ છોડકર પુરુષાર્થ કરો.'** આહાહા..! પ્રમાદ છોડકર અંતર ચૈતન્યમૂર્તિ ભગવાન ધ્રુવ નિત્યાનંદ પ્રભુ, ઉસકી પહિચના કરો. ઉસકે બિના જન્મ-મરણકા અંત નહીં આયેગા, પ્રભુ! આહાહા..! બાકી લાખોં, ક્રોડોંકા દાન કરે, ક્રોડોં રૂપયેકા મંદિર બનાયે, ધર્મ નહીં હૈ. વહ ધર્મ નહીં હૈ, શુભભાવ હૈ.

અભી આફ્રિકા ગયે થે. ઉન લોગોંને સાઠ લાખ ઈંકટ્ઠે કિયે. પંદ્રહ લાખ તો પહલે કિયે થે. પંદ્રહ લાખકા મંદિર બનાનેકિ લિયે. મેરે જાનેકે બાદ પૈંતાલીસ લાખ ઈંકટ્ઠે કિયે. સાઠ લાખ. પચીસ લાખકા મંદિર બનાયેંગે. નાઈરોબી. ક્રોડોપતિ બહુત

હૈં. કહા, બાપુ! યહ કરો, લેકિન વહ ભાવ ધર્મ નહીં હૈ. અશુભસે બચનેકે લિયે થોડા શુભ આયે. તુમ ક્રોડો રૂપયે ખર્ચ કરો ઔર પચીસ લાખકા મંદિર બનાઓ ઈસલિયે ધર્મ હો જાય ઔર ભવ કમ હો, વહ બાત નહીં હૈ, બાપુ! વહાંકે લોગ નર્મ હૈં. બડી સભા ઈકટ્ઠી હોતી થી. શાંતિસે સુનતે થે. આહાહા..!

એક ઈન્દ્ર હુઆ, ઈન્દ્ર. સાઢે તીન લાખ રૂપયેમેં. ઔર ભગવાનકી જો મુખ્ય પ્રતિમા વિરાજમાન કી, ઉસે વિરાજમાન કરનેવાલે સાઢે પાંચ લાખ રૂપયે (દિયે). લક્ષ્મીચંદભાઈ. સાઢે પાંચ લાખ રૂપયા. ભગવાનકો વિરાજમાન કરનેકી પ્રતિમા અભી બનેગી, પધરામણી હો ગયી હો, મૈં થા તબ. લેકિન અભી મંદિર કચ્ચા હૈ, નયા હૈ. અભી બારહ મહિને લગેંગે. બડા કરેંગે. કહા, ઈન સબમેં ક્રિયા તો પરકી હોતી હૈ. ઉસમેં કરનેવાલેકા ભાવ કદાચિત્ શુભ હો, પરંતુ ઉસસે ધર્મ હો, ઐસા નહીં હૈ. યહાં તો સ્પષ્ટ બાત હૈ. આફ્રિકા હો યા કાઠિયાવાડ હો. આહાહા..! વહાં પૈસેવાલે બહુત હૈં. ૪૫૦ તો એક ગાંવમેં ક્રોડપતિ હૈં. ૪૫૦. ઔર ૧૫ તો અરબતિ હૈં. વહ અરબપતિ હમારે પાસ આયા થા. અમુક બાત કરતા થા, શ્વેતાંબર થા. અપને દિગંબર મુમુક્ષુ વહાં મંદિર નહીં જાતે થે. ઈસલિયે વહ બાત કરતા થા, આપકે દિગંબર મંડલકે લોગ વહાં નહીં આતે હૈં. હમ વહાં પરદેસમેં ગયે, ઉસમેં ક્યા કહના? ઉસે કહા, બાપુ! તત્ત્વજ્ઞાન સમજમેં આનેકે બાદ વ્યવહાર કૈસા હો, વહ સમજમેં આયેગા. ઉતની બાત કહી. તત્ત્વજ્ઞાન આત્મજ્ઞાન હૈ, વહ સમજનેકે બાદ વ્યવહાર કૈસા હો, વહ બાદમેં સમજમેં આયેગા. પહલે કુછ ભી વ્યવહાર માને, વહ વ્યવહાર સમજમેં નહીં આયેગા. વહ બેચારા આયા થા. બાદમેં મુંબઈ ભી આયા થા. અરબપતિ. ઐસે ૧૫ અરબપતિ વહાં હૈ. આહાહા..! ઉસમેં ધૂલમેં ક્યા હૈ? બાપુ! ઐસા બડા રાજા અનંત બાર હુઆ. આહાહા..! ઔર મકરક નર્કમેં ગયા. આહાહા..! યહ બાત દુર્લભ મિલી હૈ.

'ઈસલિયે પ્રમાદ છોડકર પુરુષાર્થ કરો. સબ સુયોગ પ્રાપ્ત હો ગયા હૈ,...' આહાહા..! સબ સુયોગ અર્થાત્ જિતની બાહ્ય સામગ્રી ચાહિયે, દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર, વાણી મિલે હૈં, **'ઉસકા લાભ લે લો.'** ઉસમેં યહ લાભ લે-આત્માકા જ્ઞાન કર લે ઔર ઉસે સમજ લે. આહાહા..! બાકી તો સબ વ્યર્થ હૈ. દુનિયા તો પ્રશંસા કરેગી. પાંચ લાખ દે તો માનો.. ઓહોહો..! અભી પાંચ લાખ દિયે ન. ભાઈ! ગંગવાલ ના? મિસરીલાલ. મિસરીલાલ ગંગવાલ. ૨૫ ક્રોડ હૈ. ઉસકે પાસ હૈ. વહાં ગયે થે. પ્રવચનમેં તો સબ આતે હૈં ન. ઉસને અભી પાંચ લાખ દિયે. પાંચ લાખ ક્યા પાંચ ક્રોડ દે તો કુછ ધર્મ હો જાય, ઐસા થોડા ભી નહીં હૈ. ઉસમેં શુભભાવ હો તો પુણ્ય

હો ઔર ઉસમેં ભી ધર્મ માને તો મિથ્યાત્વ હો. અરે..! ઐસી બાતેં હૈં. સુને, સુનતે થે. આહા..! પાંચ-પાંચ લાખ રૂપયા નિકાલે. એક ભગવાનકી પ્રતિમા વિરાજમાન કી. લક્ષ્મીચંદભાઈ થે, સાઢે પાંચ લાખ દેકર વિરાજમાન કી. અભી હમ ગયે થે. હમ થે તબ પ્રતિષ્ઠા હો ગયી. કામ અભી બહુત બાકી હૈ. સૈંકડો પેટિયાં સંગમરમરકી આયી હૈં. કરેંગે. આહા..! બાપુ! વહ શુભભાવ હૈ. વહ શુભભાવ કભી અધિક હો જાય,.. આહાહા..! ઔર વહ ધર્મકા રૂપ ધારણ કરે, ઐસા નહીં હૈ.

યહાં કહતે હૈં કિ, લાભ લે, બાપુ! સાવધાન હોકર. આહાહા..! અપના સ્વભાવ જ્ઞાનસ્વભાવ, આનંદસ્વભાવ, શુદ્ધ પવિત્ર દર્શનસ્વભાવ ઐસી અનંત-અનંત શક્તિકા સાગર પ્રભુ હૈ. આત્મા અનંત-અનંત શક્તિ કહો, ગુણ કહો, સ્વભાવ કહો, ઉસકા સાગર આત્મા હૈ. ઉસે '**સાવધાન હોકર શુદ્ધાત્માકો પહિચાનકર...**' આહાહા..! યહ કરના હૈ. '**શુદ્ધાત્માકો પહિચાનકર ભવભ્રમણકા અંત લાઓ.**' તો ભવભ્રમણકા અંત આયેગા. નહીં તો ચૌરાસીકે અવતાર કર-કરકે હૈરાન હો ગયા હૈ. કભી વિચાર ભી નહીં કિયા કિ મૈંને અનંત ભવ કહાં કિયે? કિસ જગહ કિયે? કિસ ક્ષેત્રમેં, કિસ કાલમેં, કિસ સ્થિતિમેં (કિયે)? આહાહા..!

નર્કમેં અનંત બાર ગયા. પહલી નર્કમેં દસ હજાર વર્ષકી સ્થિતિ, વહાં અનંત બાર ગયા. દસ હજાર ઔર એક સમયકી સ્થિતિમેં ભી અનંત બાર ગયા, ફિર દો સમયકી સ્થિતિમં અનંત બાર ગયા. ઐસે સબ સિદ્ધાંતમેં લેખ હૈં. ઐસે એક સાગરકી સ્થિતિ તક. સમય-સમયકી અધિકતામેં અનંત બાર ઉત્પન્ન હુઆ. આહાહા..! અરે..! ઉસકે દુઃખકી બાતેં ક્યા કરની? આહાહા..! ઉસકી ઉષ્ણ વેદનાકા એક કણ યહાં લાયે તો આસપાસકે દસ યોજનકે લોગ મર જાય. ઉતની અગ્નિ. ઉસમેં પ્રભુ! તૂને લાખોં વર્ષ, અરબોં વર્ષ નિકાલે. અરે..! સાગરોપમ! સાગરોપમ નિકાલે. ઈસલિયે અબ સબ સામગ્રી પ્રાપ્ત હો ગયી હૈ. મનુષ્યપના આદિ. સત્ય શ્રવણ ભી મિલ ગયા હૈ. આહાહા..!

'**સાવધાન હોકર શુદ્ધાત્માકો પહિચાનકર...**' કિસકી પહિચાન? પુણ્ય ઔર પાપકે વિકલ્પસે-ભાવસે રહિત. શરીરસે તો રહિત હૈ. યહ તો મિટ્ટી-ધૂલ હૈ. પરંતુ અંદરમેં દયા, દાનકા ભાવ.. દયા, દાન, ભક્તિ, પૂજાકા ભાવ હો, વહ ભી રાગ હૈ, મૈલ હૈ. ઉસસે ભી ભિન્ન આત્મા હૈ. ઉસકો પહિચાનકર.. આહાહા..! '**ભવભ્રમણકા અંત લાઓ.**' આહાહા..! ૩૬૮ પૂરા હુઆ.

ચૈતન્યતત્ત્વકો પુદ્‌ગલાત્મક શરીર નહીં હૈ, નહીં હૈ. ચૈતન્યતત્ત્વકો ભવકા પરિચય નહીં હૈ, નહીં હૈ. ચૈતન્યતત્ત્વકો શુભાશુભ પરિણતિ નહીં હૈ, નહીં હૈ. ઉસમેં શરીરકા, ભવકા, શુભાશુભ ભાવકા સન્યાસ હૈ.

જીવને અનંત ભવોંમેં પરિભ્રમણ કિયા, ગુણ હીનરૂપ યા વિપરીતરૂપ પરિણમિત હુએ, તથાપિ મૂલ તત્ત્વ જયોંકા ત્યોં હી હૈ, ગુણ જયોંકે ત્યોં હી હૈં. જ્ઞાનગુણ હીનરૂપ પરિણમિત હુઆ ઉસસે કહીં ઉસકે સામર્થ્યમેં ન્યાનતા નહીં આયી હૈ. આનંદકા અનુભવ નહીં હૈ ઈસલિયે આનંદગુણ કહીં ચલા નહીં ગયા હૈ, નષ્ટ નહીં હો ગયા હૈ, ઘિસ નહીં ગયા હૈ. શક્તિરૂપસે સબ જયોંકા ત્યોં રહા હૈ. અનાદિ કાલસે જીવ બાહર ભટકતા હૈ, અતિ અલ્પ જાનતા હૈ, આકુલતામેં રૂક ગયા હૈ, તથાપિ ચૈતન્યદ્રવ્ય ઔર ઉસકે જ્ઞાન-આનન્દાદિ ગુણ જયોંકે ત્યોં સ્વયમેવ સુરક્ષિત હૈં, ઉનકી સુરક્ષા નહીં કરની પડતી.

– ઐસે પરમાર્થસ્વરૂપકી સમ્યગ્દૃષ્ટિ જીવકો અનુભવયુક્ત પ્રતીતિ હોતી હૈ. ૩૬૯.

૩૬૯. કિસીને લિખા હૈ, યહ પઢના. કિસીને લિખા હૈ. '**ચૈતન્યતત્ત્વકો પુદ્‌ગલાત્મક શરીર નહીં હૈ,...**' ક્યા કહતે હૈં? ભગવાન જો અંદર ચૈતન્ય વસ્તુ અરૂપી અનંત ગુણકા પિંડ હૈ, ઉસકો યહ પુદ્‌ગલસ્વરૂપ શરીર નહીં હૈ. ચૈતન્યકો શરીર નહીં હૈ. શરીર જડ હૈ, ઉસસે ચૈતન્યપ્રભુ ભિન્ન હૈ. આહાહા..! ચૈતન્ય જાણનપ્રકાશમૂર્તિ-જ્ઞાનકી પ્રકાશમૂર્તિ, જ્ઞાનકા પૂર ઉસકા નૂર, જ્ઞાનકે તેજકા પૂર, ઐસા જો યહ ભગવાન આત્મા.. આહા..! વહ ચૈતન્ય હૈ. ઔર યહ શરીર જડ પુદ્‌ગલ હૈ. દોનોં ચીજ સર્વથા ભિન્ન હૈ.

આત્મા શરીરકા કુછ નહીં કર સકતા. હાથ હિલે આદિ સબ જડકી ક્રિયા, જડસે (હોતી હૈ), આત્માસે નહીં. અરે..! કૈસે બૈઠે? પૂરા દિન કામ લે ઔર કહે કિ ઉસસે હોતા નહીં. પ્રભુ તો ના કહતે હૈં. અનંત તીર્થંકરોંકી પુકાર હૈ કિ એક તત્ત્વકા દૂસરે તત્ત્વકે સાથ કોઈ મેલ નહીં હૈ. ચાહે તો જડ હો, ચાહે તો ચૈતન્ય હો. એક તત્ત્વ દૂસરે તત્ત્વકો... આહાહા..! છૂતા નહીં. એક તત્ત્વ દૂસરે તત્ત્વકો છૂતા નહીં, સ્પર્શતા નહીં. ઐસા પાઠ હૈ, સમયસારકી તીસરી ગાથા. આહાહા..! શરીરકો આત્મા છૂતા નહીં. જડ (હૈ). આત્મા ચૈતન્ય. જાત હી પૂરી અલગ હૈ. અરે..!

'**ચૈતન્યતત્ત્વકો પુદ્‌ગલાત્મક શરીર નહીં હૈ, નહીં હૈ.**' નહીં હૈ, દો બાર ડાલા હૈ. ભગવાન આત્મા ચૈતન્યસ્વરૂપ, ઉસકો યહ પુદ્‌ગલ શરીર નહીં હૈ. ઉસકા નહીં હૈ. નહીં હૈ, નહીં હૈ. આહાહા..! ઇત્યાદિ-ઇત્યાદિ કહેંગે...

(શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)